

Jaarrapport deputaten kerkelijke eenheid 2017-2018

In dit jaarrapport ontvangt u een kort overzicht van de werkzaamheden van deputaten kerkelijke eenheid (DKE) in het seizoen 2017-2018.

1. Samenstelling van het deputaatschap

De Generale Synode van Meppel 2017 benoemde de volgende deputaten:

dr. E.A. de Boer, M.E.T. Bosscha, ds. A. de Braak, ds. G. Bruinsma, ds. T. Dijkema (samenroeper), mw. H.M. Hamelink, mw. H.J. Louwerse-Lode, ds. J. Luiten, mw. A.M.M. Luth, ds. A.J. Minnema, ds. R.W.J. van Ommen, ds. R. Prins, F.H. Tijssen, ds. L.M. van der Veen, ds. R.J. Vreugdenhil.

Met als secundi F. Bakker, ds. P. van den Berg en mw. N.A. Los-Poppe.

Voorzitter is ds. T. Dijkema, secretaris ds. J. Luiten. Samen met mw. H.J. Louwerse-Lode vormen zij een moderamen. M.E.T. Bosscha is penningmeester.

Voor het onderhouden van de verschillende kerkelijke contacten en het adviseren van plaatselijke kerken is het deputaatschap opgedeeld in secties.

2. Contact met de CGK en HHK

Met de deputaten eenheid van de Christelijke Gereformeerde Kerken (CGK) hebben we enkele keren vergaderd.

De eerste vergadering stond in het teken van kennismaking, omdat de samenstelling van beide deputaatschappen gewijzigd is. We merkten dat het ook nodig was elkaar bij te praten en elkaar te zoeken, omdat het besluit van onze generale synode met betrekking tot man, vrouw en ambt druk legt op de verhouding tussen beide kerken.

De tweede vergadering hebben we indringend gesproken over man, vrouw en ambt. De voorzitter van de synode van Meppel, dr. Melle Oosterhuis, gaf een toelichting op het besluit. Dat werkte verhelderend. Deze verheldering was noodzakelijk vanwege het onbegrip en het wantrouwen dat naar voren kwam uit een serie kritische, schriftelijke vragen van CGK-zijde. Dankbaar konden we constateren dat het wantrouwen kon worden weggenomen: het synodebesluit is niet Schriftkritisch te noemen. Tegelijkertijd blijven er binnen de CGK zorgen bestaan over de ontwikkelingen in de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt).

Tijdens een derde vergadering zijn we begonnen met een geloofsgesprek over kerkelijke eenheid: hoe gaan we om met verschillen van inzicht? Voortbouwend op wat in de afgelopen tientallen jaren bereikt is bezinnen we ons op onze relatie voor de komende tijd.

Bij volgende gecombineerde vergaderingen van beide deputaatschappen zullen ook de deputaten van de Nederlands Gereformeerde Kerk uitgenodigd worden.

Samen met de deputaten van de CGK hebben we twee keer een overleg gehad met de Commissie Interkerkelijke Contacten van de Hersteld Hervormde Kerk (HHK).

Binnen de HHK is grote verontrusting ontstaan over ons synodebesluit over man, vrouw en ambt. Deze verontrusting hebben zij neergelegd in een brief aan ons deputaatschap. We hebben hier in de beide vergaderingen over gesproken, hoewel het niet echt tot een gesprek kwam: het kwam niet veel verder dan het uitwisselen van argumenten.

3. Contact met de NGK

Zijn we nu echt op weg naar één kerk samen met de Nederlands Gereformeerden? De synode van Meppel 2017 zette daarvoor een belangrijke stap. Samen met de Landelijke Vergadering van de NGK werd het verlangen uitgesproken om te komen tot één kerkgemeenschap. Voor het proces daarnaartoe is de Regiegroep in het leven geroepen. Deze groep van acht mannen en vrouwen bestaat uit vier leden van de NGK en vier van de GKv en stimuleert de groei naar eenheid, landelijk en plaatselijk. De Regiegroep communiceert zelf via de maandelijkse nieuwsbrief en de website onderwegnaar1kerk.nl.

Als deputaten kerkelijke eenheid werken we inmiddels volledig samen met de vergelijkbare NGK-commissie, de CCS. Samen hebben we een Handreiking Herstel en Verzoening geschreven. Deze is vooral gericht op kerkenraden: wat kunnen zij doen om pijn uit het verleden weg te nemen? Een werkgroep is beschikbaar om plaatselijk te helpen. Ook gemeenteleden uit beide kerkgemeenschappen kunnen een beroep op deze werkgroep doen. We hebben al mooie berichten ontvangen over herstelde verhoudingen. Ondertussen werkt de Werkgroep Toekomstige Kerkorde aan een kerkorde voor de nieuw te vormen gemeenschap van kerken. Dat werk valt onder de Regiegroep, maar als DKE blijven we wel betrokken. Wij inventariseerden de reacties uit de kerken op het eerdere rapport 'Perspectieven' van deze werkgroep; veel kerken reageren positief.

Samen met de CCS hebben we contacten met de voortgezette Gereformeerde Kerken (een kleine groep 'synodale' kerken die niet meegegaan zijn in de vorming van de PKN). Wanneer zij zouden aangeven dat zij betrokken willen worden in de hereniging, staan wij daarvoor open.

4. Deputaten-Overleg Eenheid (DOE)

In het Deputaten-Overleg Eenheid komt een vaste groep mensen regelmatig bij elkaar om te overleggen over onderwerpen op het snijvlak van kerkelijke eenheid en kerkrecht. De DOE-groep is samengesteld uit de deputaatschappen en commissies van de drie kerken GKv, CGK en NGK. Sinds de laatste synodes en landelijke vergadering is er gewerkt aan een verbeterd model samenwerkingsovereenkomst, waarin nieuwe inzichten zijn verwerkt. DOE adviseert daarnaast in concrete situaties van samenwerkende kerken en (nieuwe) samenwerkingsgemeentes.

Er zijn toenemende signalen van samenwerkingsgemeentes die zich klem voelen zitten door de landelijke afspraken, m.n. vanuit de CGK. Op 24 maart 2018 vond een druk bezocht DOE-overleg plaats, om daarover met elkaar te spreken. De DOE-groep adviseert zulke kerken om in de eigen classis te zoeken naar de nodige ruimte. Tegelijk blijft dit een onderwerp van gesprek met het oog op komende synodes.

Er wordt ook overlegd over gezamenlijke afspraken die het mogelijk maken dat predikanten beroepen kunnen worden vanuit een ander kerkverband. Praktijkvoorbeelden laten zien dat de bestaande regels niet geschreven zijn voor de huidige situatie.

DOE publiceert op de website www.kerkelijkeeenheid.nl materiaal voor plaatselijke kerken.

5. Contact met de vGKN

Samen met de CCS van de NGK hebben we contacten met de voortgezette Gereformeerde Kerken (een kleine groep 'synodale' kerken die niet meegegaan zijn in de vorming van de PKN). Wanneer zij zouden aangeven dat zij betrokken willen worden in de hereniging van NGK en GKv, staan wij daarvoor open. Zie voor het contact met de vGKN ook de laatste alinea van 3. *Contact met de NGK*.

6. Contact met de PKN, vijfkerkenoverleg

Op 17 april is er, voor het eerst sinds 2 november 2016, weer een vijfkerkenoverleg gevoerd tussen de Protestantse Kerk in Nederland (PKN), de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt (GKv), de Nederlands Gereformeerde Kerken (NGK), de Christelijke Gereformeerde Kerken (CGK) en de voortgezette Gereformeerde Kerken in Nederland (vGKN).

Omdat er bijna anderhalf jaar geen ontmoeting is geweest, praatten de afgevaardigden van de vijf kerken elkaar eerst bij over de jongste ontwikkelingen in hun eigen kerken en in de relaties met andere kerkverbanden.

Vervolgens werd besproken wat de stand van zaken is bij de 'bijzondere betrekkingen' tussen de vijf kerken. Die betrekkingen verschillen tussen de diverse kerkformaties. De vraag is dan hoe de vijf kerken verder kunnen komen met het oog op de samenwerking tussen gemeenten op plaatselijk niveau. Dat zou bijvoorbeeld kunnen door kansels open te stellen voor predikanten uit andere kerkverbanden.

De vervolgvraag in de bespreking was, hoe de kerken hun gemeenschappelijke belangen kunnen benoemen. De verschillende delegaties kregen toen het verzoek om te delen wat hun eigen 'belangen' zijn bij betrekkingen, contacten, samenwerking of afspraken die ze hebben met de vier andere kerkverbanden. Zo kan duidelijk zichtbaar worden hoe en op welke onderdelen de vijf kerken met elkaar verder kunnen komen. In dit stadium hoeft nog niet het veronderstelde 'gezamenlijke belang' te worden benoemd, maar gaat het om de wezenlijke eigen belangen van de eigen kerk(en). Dit kan zijn op 'synodaal' niveau, maar plaatselijke situaties c.q. belangen kunnen daarbij ook een rol spelen. Deze belangen mogen ook bestaan uit geestelijke principes of bijbelse criteria die voor die partij prominent zijn.

Het is daarbij ook de bedoeling dat juist die belangen worden genoemd die worden gekoesterd als 'eigen' en waarvan vermoedt of weet dat die misschien niet samenvallen met de belangen van een andere partij. Als we uitgaan van een open sfeer en van algemeen respect, dan moet dat goed kunnen. Er blijft hierbij, net als bij het gehele proces, ruimte voor het verschil in mandaat van de afgevaardigden. De resultaten van de inventarisatie worden besproken in een volgende vergadering op 2 oktober.

7. Contact Orgaan Gereformeerde Gezindte

De contacten met het COGG zijn in de afgelopen periode voortgezet. De vergaderingen zijn zinvolle ontmoetingen met de verschillende kerken en organisaties binnen de gereformeerde gezindte. Er wordt in toenemende mate aandacht gegeven aan de geestelijke herkenning van de deelnemers onderling.

Met waardering noemen we de jaarlijkse conferenties van het COGG. In 2018 was het onderwerp: *'Wat houdt gereformeerd zijn in?'* Boeiende en belangwekkende lezingen van dr. J. Hoek en dr. G.A. van den Brink. Laatstgenoemde sprak over 'het oordeel van de liefde'.

De voorzitter en de secretaris – ds. P. van der Kraan en br. I.A. Kole – hebben na vele jaren afscheid genomen van het COGG. Ze hebben beiden veel betekend voor het contactorgaan. Ds. J. Muller (PKN, Gereformeerde Bond) is de nieuwe voorzitter en br. T. van der Schans (Gereformeerde Gemeente) de nieuwe

secretaris.

Er wordt gewerkt aan actualisering van het Huishoudelijk Reglement. *'Het COGG en de sociale media'* staat ook op de agenda voor de komende vergaderingen. Inhoudelijk wil het COGG het kerkelijk vraagstuk verder overdenken vanuit Johannes 17, mede naar aanleiding van de ecclesiologische consensus uit 1996. Hoe nu verder?

8. Nationale Synode

Ds. Tiemen Dijkema, voorzitter van DKE, vertegenwoordigt de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) in de Stuurgroep Nationale Synode. Er is een concept opgesteld van een 'Verklaring van verbondenheid'. Het is de bedoeling dat deze verklaring door de deelnemende kerken aanvaard en ondertekend wordt in een bijeenkomst van de Nationale Synode op 29 mei 2019.

In de aanloop daarnaartoe voeren delegaties van de Stuurgroep gesprekken met de diverse kerken. Op 30 april 2018 was er een gesprek met een afvaardiging van DKE/GKv: ds. Melle Oosterhuis (preses van de GS Meppel 2017) en ds. Arjan Minnema.

In een open gesprek is de 'Verklaring van verbondenheid' besproken. Er zijn enkele wijzigingsvoorstellen gedaan. In het najaar van 2018 zal een en ander meer inhoudelijk besproken worden in de vergadering van DKE.

9. Raad van Kerken

Op grond van besluit 6 van de synode in Meppel heeft een viertal deputaten DKE in november 2017 samen met vertegenwoordigers uit de NGK en CGK deelgenomen aan een open gesprek met vertegenwoordigers van de Raad van Kerken. Daaruit is voortgekomen dat er één deputaat deelneemt aan een beraadgroep. De andere drie deputaten vormen een klankbordgroep voor deze deputaat. In mei 2018 is een start gemaakt met de werkgroep 'Oecumenische samenwerking' van de drie G-kerken en de Raad van Kerken. In een eerste bijeenkomst verkende deze werkgroep de thema's die ze wil bespreken. Er zijn twee invalshoeken gekozen: een bezinnende theologische invalshoek, via de bespreking van één of meer officiële documenten, en een meer praktische invalshoek, waarbij wordt gekeken naar wat verdere samenwerking en een lidmaatschap van de G-kerken zou kunnen opleveren. Vanuit DKE nemen twee afgevaardigden deel aan de werkgroep. Ook de andere G-kerken leveren elk twee afgevaardigden voor de werkgroep. Het streven is in 2018 een eerste verkenning af te ronden.

10. Contact met plaatselijke kerken

DKE adviseert bij plaatselijke kerkelijke samenwerking volgens de hiervoor geldende generale regelingen. Meestal betreft dat een CGK- of NGK-gemeente, maar het kan ook een gemeente uit de PKN of vGKN zijn. Volgens de generale regelingen is er schriftelijk advies van DKE nodig voordat de betreffende gemeente instemt met een voorgenomen vorm van kerkelijke samenwerking en voordat de classis dat goedkeurt. In het afgelopen seizoen hebben we als DKE twee keer zo'n schriftelijk advies gegeven voor de vorming van een samenwerkingsgemeente met een CGK-gemeente en drie keer voor die met een NGK-gemeente.

Voor samenwerking is het van wezenlijk belang dat er ook daadwerkelijk eenheid is in de erkenning en beleving van het Woord van God en de belijdenis van de kerken. Daarnaast moet er ook eenheid zijn in de regels die op grond daarvan voor het kerkelijk leven moeten gelden. Ook moet er in de gemeente voldoende draagvlak voor de samenwerking zijn.

11. Samengevat

Namens de kerken onderhouden wij als deputaten van DKE landelijk verschillende kerkelijke contacten. We zetten ons ervoor in deze te verdiepen en uit te breiden. Het contact met plaatselijke kerken in vergaderingen en bij advisering ervaren we als positief.

Het geeft vreugde in christelijke herkenning en verbondenheid, maar vraagt ook wijsheid.

We danken de Here voor de groeiende ontwikkeling in kerkelijke eenheid waar we aan mee mogen werken. We vragen hiervoor ook uw gebed.

Namens deputaten kerkelijke eenheid
ds. Tiemen Dijkema, voorzitter
ds. Jan Luiten, secretaris